

بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان نسبت به غربالگری سرطان

پستان در دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹

زینب توکل - کارشناس ارشد مامایی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

سیده زهرا بنی حسینی - کارشناس ارشد مامایی دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

آسیه منصوری* - دانشجوی دکتری تخصصی اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

Knowledge, attitude and practice about breast cancer screening among students of Tehran University of Medical Sciences, in 2010

Introduction: The most common type of cancer and malignant neoplasia in women and it is the Cause of 548,000 women death in the world. Because of female students of medical sciences universities, are important persons in promoting breast cancer screening practice, this study was conducted to determine knowledge, attitude, and performance about breast cancer screening among students of Tehran University of Medical Sciences, in 2010.

Materials & Methods: This cross sectional-analytical study conducted on 415 students of Tehran University of Medical Sciences. Data collection tool was questionnaire with four sections consisting of demography characteristics and Measurement of Knowledge, attitude and practice. For data analysis descriptive and inferential statistics (Pearson, T test, one-way ANOVA and Kruskal-Wallis) were used.

Results: The mean (\pm SD) age of Participants was 22.3 ± 8.2 . Most of participants were professional doctorate students (62%). Most of students spent fourth year of their education (76%). The results showed that most student's knowledge is insufficient (50.6%) and majority participant's attitude about this issue is positive (96.4%). Practice of students about breast self-exam and clinical breast exam was poor (91.1%). The majority of students stated that they have inadequate information in this field (62.9%).

Conclusion: Inadequate knowledge and negative attitudes and poor performance of students of Tehran Medical Sciences University, Represents a failure to provide necessary training to them and indicate the necessity of training courses about breast cancer and it is screening methods at the University. Further studies should be performed to evaluate effective teaching methods.

Key word: knowledge, attitude, and performance among students - Breast cancer screening- breast self-exam - training courses

چکیده

زمینه و هدف: سرطان پستان، شایع ترین نوع سرطان و نئوپلازی بدخیم در جمعیت زنان بوده و علت مرگ 548000 زن در کل دنیا می باشد، از آنجایی که دانشجویان دختر دانشگاه های علوم پزشکی از جمله افراد کلیدی در ترویج روشهای غربالگری سرطان پستان هستند، این مطالعه به هدف تعیین آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان نسبت به غربالگری سرطان پستان در دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال 1389 انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه یک بررسی مقطعی-تحلیلی بوده که بر روی 415 نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای با 4 بخش مشخصات دموگرافیک، سنجش آگاهی، نگرش و عملکرد بود. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون تی مستقل، آزمون آنوا و رگرسیون خطی) استفاده شد.

یافته ها: میانگین سنی شرکت کنندگان 22/03 با انحراف معیار 2/8 سال بود. از میان شرکت کنندگان 62٪ دانشجویان دکترای حرفه ای، 38٪ دانشجوی سایر رشته های علوم پزشکی بودند. 76٪ از دانشجویان چهارمین سال تحصیل خود را سپری میکردند. نتایج نشان داد که آگاهی اکثر دانشجویان (50/6٪) در حد متوسط بوده و نگرش (96/4٪) افراد نسبت به این مسئله مثبت است. در رابطه با انجام دو روش خودآزمایی پستان و معاینه بالینی توسط پزشک یا مراقب بهداشتی اکثر افراد (91/1٪) عملکرد ضعیفی داشتند. همچنین 62/9٪ از دانشجویان اطلاعات خود را در این زمینه ناکافی دانسته اند.

نتیجه گیری: آگاهی ناکافی و نگرش متوسط روبه منفی و عملکرد ضعیف دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، نشان دهنده عدم ارائه آموزش های لازم به ایشان بوده و بیانگر ضرورت برگزاری دوره های آموزشی در مورد سرطان پستان و روشهای غربالگری آن در این دانشگاه می باشد. پیشنهاد می شود مطالعات بیشتر جهت بررسی روش های آموزشی موثر بر دانشجویان انجام گیرد.

کلید واژگان: آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان- غربالگری سرطان پستان - خودآزمایی پستان ، دوره های آموزشی

مقدمه

سرطان پستان در ایران در حال افزایش بوده، این درحالی است که اکثر بیماران در مراحل پیشرفته بیماری شناسایی می شوند (7). از جمله عوامل خطر سرطان پستان می توان به جنس زن، سن بالای 40 سال، یائسگی بعد از 55 سالگی، زمینه ژنتیکی، اولین بارداری در سنین بالا و سابقه سایر سرطان ها (بخصوص سرطان تخمدان و آندومتر) اشاره نمود.

یکی از شرایط مهم در درمان این بیماری و کاهش مورتالیتی و موربیدیتی ناشی از آن، تشخیص به موقع بوده و غربالگری یکی از بهترین روش های تشخیص بیماری در افراد به ظاهر سالم می باشد. برای غربالگری سرطان پستان از سه روش استفاده می شود که شامل خودآزمایی پستان (Breast Self Examination=BSE) ، معاینه بالینی توسط پزشک و یا مراقبین بهداشت (Clinical Breast

سرطان پستان، شایع ترین نوع سرطان و نئوپلازی بدخیم در جمعیت زنان بوده و علت مرگ 548000 زن در کل دنیا می باشد (3-1). علی رغم مزایای غربالگری سرطان پستان، میزان غربالگری، هم در کشورهای توسعه یافته ای مانند ایالات متحده امریکا (4) و هم در کشورهای در حال توسعه مانند جمهوری کره (5) کمتر از حد بهینه بوده است. در ایالات متحده امریکا تقریباً از میان هر 8 زن در طول عمر خود، یک مورد به سرطان پستان مبتلا می شود (6). سن ابتلا به این سرطان در ایران حداقل 10 سال کمتر از کشورهای توسعه یافته می باشد (7). مطالعات نشان داده است که 34/35٪ از موارد سرطان پستان در ایران در افراد زیر 40 سال رخ می دهد (8). میزان بروز

Examination=CBE) و ماموگرافی (Mammography)، می باشد (6 و 10-9).

برنامه غربالگری سرطان پستان که مورد تأیید انجمن پزشکی، کالج رادیولوژی، انجمن سرطان شناسی کلینیکی و کالج زنان و مامایی آمریکا می باشد، بدین صورت است: 1- خودآزمایی پستان از 20 سالگی به صورت هر ماه یکبار، در آخرین روز قاعدگی 2- معاینه بالینی توسط پزشک یا مراقبن بهداشتی آموزش دیده بین 40-20 سالگی، هر سه سال یکبار و سپس سالی یکبار، 3- ماموگرافی از 40 سالگی هر 2-3 سال یکبار (6 و 10-12). در اکثر موارد سرطان پستان در ابتدا توسط خود فرد تشخیص داده می شود (4 و 7). مطالعات نشان داده است که 40٪ از موارد سرطان پستان توسط خودآزمایی و 35-50٪ به کمک ماموگرافی تشخیص داده می شوند. با این وجود به نظر می رسد که در جوامعی که سرطان پستان شایع است و خدمات ماموگرافی اغلب گران می باشد، روش خودآزمایی پستان باید توسعه داده شود (13).

خانی و همکاران (1387) طی مطالعه ای که بر روی 715 نفر از کارکنان بهداشتی استان مازنداران انجام داده است مشاهده نمود که اکثر واحدهای پژوهشی علی رغم نگرش مثبتی که نسبت به انجام آزمون های غربالگری سرطان پستان دارند اطلاعات آنها در این زمینه متوسط بوده و تنها 26/2٪ از افراد این آزمون ها را به طور منظم انجام می دهند (14). مطالعات مختلف انجام شده در ایران در مورد میزان آگاهی، نگرش و عملکرد حاکی از آن بوده است که افراد یا آگاهی کافی در این زمینه ندارند و یا اینکه با وجود آگاهی از بیماری و روشهای غربالگری آن عملکرد مناسبی را از خود نشان نمی دهند. از آنجایی که دانشجویان دختر دانشگاه های علوم پزشکی، از جمله گروه های آگاه و موثر زنان در زمینه مسائل بهداشتی و مراقبتی هستند و آگاهی و نگرش و عملکرد ایشان علاوه بر اینکه بر زندگی شخصی خودشان تاثیر گذار است، می تواند به میزان چشمگیری بر زندگی سایر زنان جامعه نیز تاثیر گذار باشد، از طرفی میزان آگاهی این دانشجویان می تواند نشان دهنده عملکرد سیستم آموزشی در مورد پیشگیری از سرطان پستان باشد؛ با در نظر گرفتن اهمیت سرطان پستان و نقش روش های غربالگری در پیشگیری از آن و با توجه به اهمیت نقش زنان شاغل در حرفه های پزشکی و پیراپزشکی، این مطالعه با هدف

تعیین میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران درباره غربالگری سرطان پستان انجام شد.

روش بررسی

این مطالعه به صورت مقطعی- تحلیلی بر روی 415 نفر از دانشجویان علوم پزشکی تهران انجام شد. روش نمونه گیری به صورت آسان بود. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود که توسط پژوهشگر پس از بررسی مطالعات مختلف تهیه شد. پس از اخذ رضایت نامه آگاهانه، پرسشنامه توسط واحدهای پژوهشی تکمیل گردید. پرسشنامه شامل 4 بخش مشخصات دموگرافیک، سنجش آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان در زمینه غربالگری سرطان پستان بود که توسط خود واحدهای پژوهشی تکمیل شد. افراد جهت شرکت در این مطالعه ضمن داشتن تمایل باید دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایرانی الاصل می بودند. پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش شامل 12 سوال دموگرافیک در زمینه سن، وضعیت تاهل، سابقه بیماری خاص یا توده خوشخیم یا بدخیم در فرد یا خانواده یا خویشاوندان وی بود.

بخش مربوط به آگاهی دانشجویان 53 سوال را دربرمی گرفت که شامل 7 سوال در مورد آگاهی راجع به بیماری سرطان پستان، 14 سوال در مورد عوامل خطر سرطان پستان، 10 سوال در مورد علایم سرطان پستان، 3 سوال خودآزمایی و معاینه بالینی سرطان پستان و 9 سوال در مورد ماموگرافی بود، که پاسخ صحیح به هر سؤال 1 امتیاز داشت. یعنی هر فرد می توانست از صفر تا 53 نمره کسب نماید. نمره ها به سه دسته طبقه بندی شد که از نمره صفر تا 22 به عنوان آگاهی ناکافی و 23-33 آگاهی متوسط و 34 تا 53 آگاهی کافی تفسیر گردید. سوالات نگرش شامل 14 سوال با مقیاس لیکرت سه گزینه ای بود. هر فرد می توانست 0-14 امتیاز به عنوان مخالف با غربالگری سرطان پستان (نگرش منفی) و 15 امتیاز به بالا به عنوان موافق با غربالگری سرطان پستان (نگرش مثبت) کسب نماید.

برای بررسی عملکرد دانشجویان در رابطه با روش های غربالگری سرطان پستان 6 سوال (3 سوال در مورد خودآزمایی پستان و 3 سوال در رابطه با معاینه بالینی توسط پزشک یا مراقب بهداشتی) تنظیم شده بود. هر پاسخ صحیح 1 امتیاز دربرداشت. برای طبقه بندی، نمره کمتر مساوی 2 عملکرد ضعیف، 5-2 عملکرد متوسط و 6 عملکرد خوب در نظر گرفته شد. این بخش از پرسشنامه، عملکرد دانشجویان را در زمینه انجام خودآزمایی و غربالگری بالینی سرطان پستان توسط پزشک و ماما در دو سال گذشته بررسی می نمود. جهت روایی پرسشنامه از روایی محتوا و برای پایایی از آزمون مجدد استفاده شد. ضریب پایایی برای پرسشنامه 67/5 به دست آمد. اطلاعات جمع آوری شده در نرم افزار SPSS, Version 18 وارد گردید و توسط آزمون های آماری توصیفی و استنباطی (آزمون تی مستقل، آزمون آنوا و رگرسیون خطی) تجزیه و تحلیل صورت گرفت.

یافته ها

تعداد شرکت کنندگان در این پژوهش 415 نفر بود. میانگین سنی واحدهای پژوهشی 22/03 با انحراف معیار 2/8 سال بود. سایر مشخصات دموگرافیک نمونه در جدول شماره 1 آورده شده است.

شکل 1 وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان مورد بررسی در مورد غربالگری سرطان پستان را نشان می دهد. چنانچه در این شکل ملاحظه می شود اکثر دانشجویان (6/50٪) دارای آگاهی متوسط و تنها 8/7٪ آنها آگاهی مطلوبی در مورد غربالگری سرطان پستان داشتند. در رابطه با عملکرد دانشجویان در مورد دو روش خودآزمایی پستان و معاینه بالینی توسط پزشک یا مراقب بهداشتی اکثر واحدهای پژوهشی (1/91٪) عملکرد ضعیفی داشتند. با این حال نگرش اکثریت نمونه ها (4/96٪) نسبت به غربالگری سرطان پستان مثبت بود. بررسی رابطه ی سن دانشجویان با آگاهی، نگرش و عملکرد آنها نسبت به غربالگری سرطان پستان با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد رابطه ی مستقیم و معنی داری بین سن با آگاهی (42/0 = r و 001/0 < p) و بین سن و عملکرد (21/0 = r و 001/0 < p) وجود دارد. اما بین سن و نگرش رابطه ی معنی داری یافت نشد.

در این مطالعه متغیر آگاهی علاوه بر سن با رشته ی تحصیلی، مقطع تحصیلی، تعداد سالهای تحصیل، سابقه ی ابتلا به بیماری خوش خیم پستان در خانواده و سابقه ی ابتلا به بیماری بدخیم پستان در خویشاوندان رابطه ی معنی داری نشان داد. به طوریکه بر اساس آزمون شفه از نظر رشته ی تحصیلی در رشته ی پزشکی و از نظر تعداد سالهای تحصیل در دانشجویان مشغول به تحصیل طی 5 سال و بیشتر نسبت به سایر گروه ها آگاهی به طور معنی دار بالاتر و از نظر مقطع تحصیلی در مقطع کاردانی و کارشناسی آگاهی به طور معنی دار پایینتر می باشد. (جدول 2).

متغیر نگرش با هیچ یک از متغیرهای مورد بررسی رابطه ی معنی داری نشان نداد (جدول 2).

وضعیت پاسخ دهی واحدهای پژوهشی نسبت به پرسشنامه سنجش عملکرد درمورد غربالگری سرطان پستان در جدول شماره 3 آورده شده است. متغیر عملکرد نیز با متغیرهای مذهب، رشته ی تحصیلی، تعداد سال های تحصیل، سابقه ی ابتلا به بیماری خوش خیم پستان در فرد و سابقه ی ابتلا به بیماری بدخیم پستان در خانواده رابطه ی معنی داری نشان داد. به طوریکه بر اساس آزمون شفه از نظر رشته تحصیلی در رشته ی پزشکی و از نظر تعداد سالهای تحصیل در دانشجویان مشغول به تحصیل طی 5 سال و بیشتر نسبت به سایر گروه ها عملکرد به طور معنی دار بهتر می باشد. (جدول 2).

بر اساس نتایج رگرسیون خطی متغیرهای وضعیت تاهل، مذهب، سابقه ی فردی ابتلا به بیماری خوش خیم پستان و سطح آگاهی از غربالگری سرطان پستان هر یک به طور مستقل با عملکرد مرتبط با غربالگری سرطان پستان رابطه ی معنی داری دارند (جدول 4).

پاسخ واحدهای پژوهشی در مورد آخرین سوال پرسشنامه مبنی بر اینکه وضعیت اطلاعات شما در مورد غربالگری سرطان پستان چگونه است نشان داد که 261 نفر از 415 نفر (62/9٪) میزان اطلاعات خود را در مورد غربالگری سرطان پستان ناکافی دانسته و ابراز داشتند که به آموزش در این زمینه نیاز دارند.

بحث و نتیجه گیری

در این مطالعه درستی نحوه انجام خودآزمایی سرطان پستان، علت عدم انجام آزمون های غربالگری و ارتباط بین آگاهی، نگرش و عملکرد افراد در زمینه غربالگری سرطان پستان در دانشجویان بررسی نشد که از محدودیتهای پژوهش محسوب می شوند. یافته های این مطالعه نشان داد که وضعیت آگاهی اکثر دانشجویان در مورد سرطان پستان و روش های غربالگری آن در 50/6٪ واحدها، متوسط و در 40/7٪ افراد ناکافی بود و میانگین نمره کلی افراد کمتر از 50٪ نمره قابل کسب بود. آخاساونه و همکاران (2007) طی تحقیقی بر 395 پرستار اردنی و همچنین آخیگبه و همکاران (2009) طی مطالعه ای بر 393 زن که شامل پزشک، پرستار، رادیولوژیست، متخصص آزمایشگاه و داروساز انجام داده بودند، به نتایج مشابهی دست یافتند (15-16). سطح آگاهی پرسنل پرستاری و مامایی بیمارستان های شهر یزد و پرسنل زن شاغل در مراکز بهداشتی شهر تهران نیز در این زمینه به ترتیب متوسط ضعیف بود (13 و 17) در مطالعه ای که بر روی دانشجویان دانشگاه های علوم و علوم پزشکی شیراز در سال 1387 انجام شد نیز در هر دو دانشگاه میانگین سطح آگاهی کمتر از 50٪ کل نمره بود (18). علت پائین بودن میانگین نمره دانشجویان می تواند مربوط به عدم در اولویت قرار داشتن آموزش این مسئله در دانشگاه های علوم پزشکی باشد.

در بررسی برخی عوامل مرتبط با آگاهی در این پژوهش دیده شد که بین آگاهی دانشجویان و سن، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، تعداد سال های تحصیلی، سابقه ابتلا به بیماری خاص، ابتلا بستگان درجه یک به بیماری خوشخیم پستان و ابتلا خویشاوندان به بیماری بدخیم پستان ارتباط آماری معنی دار بود. در این مطالعه با افزایش سن و سال تحصیلی میزان آگاهی افزایش می یافت و همچنین نتایج نشان داد که بالاترین سطح آگاهی در دانشجویان رشته پزشکی و پائین ترین سطح در دانشجویان مقطع کاردانی و کارشناسی بود. در مطالعه گدازنده و همکاران نیز بین آگاهی و سن و سطح تحصیلات ارتباط معنی داری دیده شد؛ با این تفاوت که در مطالعه آنها هرچه سن و میزان تحصیلات بالاتر بود میزان آگاهی کاهش می یافت (19). این درحالی است که مجاهد و همکاران بین آگاهی و سن، میزان تحصیلات، سابقه سرطان در اقوام درجه یک و دو ارتباطی نیافتند (17).

در این مطالعه آگاهی با وضعیت تاهل و ابتلا فرد به بیماری خوشخیم پستان و وجود این بیماری در خویشاوندان ارتباط نداشت. یافته های مطالعه قائم و همکارانش این نتایج را تأیید می نماید (18). در حالیکه در مطالعه دانش آذر که بر روی زنان شاغل آموزش و پرورش انجام شد و در مطالعه مجاهد و همکاران نیز این ارتباط وجود داشت (17 و 20).

در بعد نگرش نتایج مطالعه نشان داد که اکثر افراد نسبت به روشهای غربالگری سرطان پستان نگرشی مثبت دارند؛ نتایج مطالعه خانی و همکاران (1387) این یافته را تأیید می کند چراکه در مطالعه ایشان نیز 87/4٪ از کارکنان بهداشتی مورد پژوهش نسبت به معاینات بالینی و انجام برنامه های پیشگیری نگرشی مثبت داشتند (14). در حالیکه در مطالعه بنائیان تنها 16/7٪ از افراد و در مطالعه زنان شهرکردی فقط 13/53٪ از افراد نگرشی مثبت داشتند (20-21). در مطالعه آکپو و همکاران نیز که در سال 2010 بر روی دانشجویان پزشکی انجام شد دیده شد که 88/9٪ آنها هیچ اعتمادی به انجام معاینه بالینی پستان نداشتند (22). در مطالعه خالق نژاد طبری نگرش واحد ها نسبت به روش غربالگری سرطان پستان مثبت تر بود. البته پژوهشگر علت مثبت تر بودن نگرش جامعه پژوهشی خود را عدم آگاهی دقیق ایشان از روش های غربالگری دانسته است (23). علت مثبت بودن نگرش اکثر واحدهای پژوهشی در این مطالعه می تواند مربوط به دیدگاه علمی آنها نسبت به روش های غربالگری باشد.

در بعد عملکرد دانشجویان، نتایج نشانگر ضعیف بودن عملکرد در اکثر واحدها (91/1٪) بوده است. در مطالعه گدازنده و همکاران تنها 17/1٪ واحدها خودآزمایی پستان را انجام داده بودند و 82/6٪ در طول دو سال گذشته هیچ گونه معاینه بالینی پستان توسط پزشک نداشته اند (19) که تقریباً با نتایج مطالعه حاضر مشابهت دارد (58٪). عدم انجام غربالگری بالینی سرطان پستان. در این مطالعه تقریباً 11٪ از افراد خودآزمایی پستان و 1٪ غربالگری بالینی سرطان پستان را به طور ماهیانه و منظم انجام می دادند که این میزان در مطالعه بنائیان و همکاران به ترتیب 4/5٪ و 15/3٪ بود (21). همچنین در مطالعه خانی و همکاران تنها 26/2٪ از کارکنان بهداشتی مورد پژوهش خودآزمایی پستان را به طور ماهیانه و منظم انجام می دادند (14). در مطالعه خالق نژاد طبری و همکاران نیز میزان بکارگیری

این روش ها بسیار پائین بوده است(23). در مطالعه آخاساونه و همکاران اگرچه 86% پرستاران گزارش کردند که خودآزمایی پستان را انجام می دهند، فقط 18% آنرا این آزمون را به صورت ماهانه انجام می دادند(16).

در این مطالعه عملکرد دانشجویان با سن، مذهب، وضعیت تاهل، رشته تحصیلی، تعداد سال تحصیلی، ابتلا به بیماری های خاص، سابقه بیماری خوشخیم پستان در فرد و ابتلا به بیماری بدخیم پستانی در خانواده از لحاظ آماری رابطه معنی داری داشت؛ حال آنکه در مطالعه بنائیان انجام خودآزمایی فقط با سابقه وجود بیماری خوشخیم در فرد و بصورت جزئی با تحصیلات فرد نیز در ارتباط بود(21). گدازنده نیز در مطالعه خود دریافت که انجام معاینه بالینی پستان با سن، تاهل و اشتغال رابطه داشته ولی با تحصیلات و سابقه فامیلی درجه یک و دو ارتباطی نشان نداده است(19).

با توجه به اینکه پژوهش های متعدد پیشنهاد می کنند که افزایش سطح آگاهی و بهبود نگرش افراد نسبت به سرطان پستان می تواند بر رفتارهای غربالگری تاثیر مثبت داشته باشد(24) و از آنجائیکه آگاهی ناکافی و عملکرد ضعیف دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، نشان دهنده عدم ارائه آموزش های لازم به ایشان بوده و بیانگر ضرورت برگزاری دوره های آموزشی در مورد سرطان پستان و

روشهای غربالگری آن در این دانشگاه می باشد. بدیهی است که مسئولین محترم دانشگاه می توانند با استفاده از شیوه های مختلف آموزشی مانند برگزاری دوره ها و کارگاه ها، ارائه مطالب آموزشی در سایت های دانشگاه و دانشکده ها، پمفلت ها و بروشورها این خلاء آموزشی را برطرف ساخته و همچنین با آموزش دانشجویان به ارتقا سطح سلامتی زنان جامعه کمک نمایند. لذا پیشنهاد می گردد مطالعات توصیفی و مداخله ای بیشتری جهت بررسی موثرترین روش آموزش برای قشر دانشجویان در زمینه کارایی آزمون غربالگری سرطان پستان انجام گیرد تا بتوان با صرف کمترین هزینه بیشترین اطلاعات کاربردی را منتقل کرده و در نهایت تغییر رفتار مطلوبی را در دانشجویان شاهد باشیم.

تعارض منافع:

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

تشکر و قدردانی:

بدین وسیله از کلیه مسئولین محترم معاونت پژوهشی دانشگاه و پرسنل محترم دانشگاه علوم پزشکی تهران و کلیه دانشجویانی که در انجام این پژوهش موثر بوده اند، نهایت سپاسگزاری را داریم.

جدول 1: خصوصیات دموگرافیک دانشجویان شرکت کننده در مطالعه

متغیر	فراوانی	درصد	
وضعیت تاهل	مجرد	387	93/3
	متاهل	22	5/3
	بیوه یا مطلقه	2	0/4
	نامشخص	4	1/0
مذهب	شیعه	376	90/6
	سنی	34	8/2
	نامشخص	5	1/2
رشته تحصیلی	پزشکی	117	28/2
	دندان پزشکی	33	8/0
	داروسازی	37	8/9
	پرستاری و مامایی	48	11/6
	بهداشت	26	6/3
	فیزیوتراپی	22	5/3
	سایر	111	26/7
	نامشخص	21	5/1
مقطع تحصیلی	کار دانی یا کارشناسی	185	44/6
	کارشناسی ارشد	49	11/8
	دکترای حرفه ای	170	41/0
	پی.اچ.دی و تخصص	6	1/4
	نامشخص	5	1/2
تعداد سالهای تحصیلی	سال اول	0	0/0
	سال دوم	115	27/7
	سال سوم	100	24/1
	سال چهارم	63	15/2
	سال پنجم	54	13/0
	سال ششم	26	6/3
	سال هفتم	36	8/7
	نامشخص	21	5/1
سابقه ی ابتلا	ابتلا به بیماری خوشخیم پستان در فرد	5	1/2
	ابتلا به بیماری خوشخیم پستان در خانواده	20	4/8
	ابتلا به بیماری خوشخیم پستان در خویشاوندان	38	9/2
	ابتلا به بیماری بدخیم پستان در فرد	0	0/0
	ابتلا به بیماری بدخیم پستان در خانواده	0	0/0
	ابتلا به بیماری بدخیم پستان در خویشاوندان	20	4/8

جدول شماره 2: بررسی ارتباط مشخصات دموگرافیک با آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان در مورد روشهای غربالگری سرطان پستان

متغیر	آگاهی		نگرش		عملکرد	
	P-value	میانگین(انحراف ف معیار)	P-value	میانگین(انحراف معیار)	P-value	میانگین(انحراف معیار)
وضعیت تاهل	0/055	23/5 (8/1)	0/143	21/7 (3/7)	0/058	0/8 (1/1)
		26/9 (7/6)		22/9 (2/7)		1/3 (1/2)
مذهب	0/580	23/8 (8/1)	0/267	21/9 (3/3)	0/001	0/9 (1/1)
		23/0 (7/3)		20/8 (5/8)		0/4 (0/7)
رشته تحصیلی	<0/001	27/8 (7/3)	0/504	21/7 (3/1)	<0/001	1/05 (1/2)
		20/1 (6/5)		21/3 (3/9)		0/5 (0/9)
		27/7 (6/9)		22/3 (3/1)		1/2 (1/2)
		21/0 (7/7)		21/9 (3/9)		0/7 (1/1)
مقطع تحصیلی	<0/001	21/5 (8/09)	0/113	21/9 (4/0)	0/672	0/9 (1/1)
		26/3 (6/7)		22/7 (2/8)		0/7 (1/03)
تعداد سالهای تحصیلی	<0/001	20/1 (7/4)	0/840	21/8 (3/2)	0/001	0/5(0/9)
		23/05 (7/4)		21/9 (3/8)		0/9 (1/1)
سابقه ی ابتلا به بیماری خوشخیم پستان در فرد	0/263	27/8 (6/7)	0/522	23/0 (3/5)	0/020	2/0 (0/7)
		23/7 (8/2)		21/9 (3/5)		0/8 (1/1)
سابقه ی ابتلا به بیماری خوشخیم پستان در خانواده	0/006	28/5 (7/6)	0/369	22/4 (3/1)	0/639	0/95 (1/09)
		23/5 (8/2)		21/8 (3/7)		0/8 (1/1)
سابقه ی ابتلا به بیماری خوشخیم پستان در خویشاوندان	0/322	24/9 (8/5)	0/749	22/0 (2/8)	0/245	1/1 (1/5)
		23/6 (8/1)		21/8 (3/7)		0/8 (1/07)
سابقه ی ابتلا به بیماری بدخیم پستان در خویشاوندان	0/001	29/3 (6/4)	0/701	22/05 (2/7)	0/031	1/6 (1/6)
		23/5 (8/08)		21/8 (3/7)		0/8 (1/08)

جدول 3- پرسشنامه سنجش عملکرد درمورد غربالگری سرطان پستان

هیچگاه	1-6 بار در سال	7-11 بار در سال	یکبار یا بیشتر در ماه
221 (%53/26)	127 (%30/60)	21 (%5/06)	46 (%11/08)
26 (%13/40)	59 (%30/41)	109 (%56/19)	هر زمان که یادم بوده است
384 (%92/53)	26 (%6/27)	1 (%0/24)	4 (%0/96)
هیچگاه	1-6 بار در سال	7-11 بار در سال	یکبار یا بیشتر در ماه
384 (%92/53)	26 (%6/27)	1 (%0/24)	4 (%0/96)
26 (%13/40)	59 (%30/41)	109 (%56/19)	هر زمان که یادم بوده است

References

1. Fact Sheet No.297.2007.<http://www.who.int/Mediacentre/factsheets/fs297/en/index.html> (26 September, date last accessed.)
2. WHO, 2006. www.who.int/cancer/detection/breastcancer/en/index.html (Accessed 23rd Jan 2006)
3. Leszczynska K., Krajewska K., Leszczynski G. The knowledge of preventive measures and early detection of breast cancer among students of the medical university in Lublin, *Wiad Lek.* 2004; 57 (1): 188 –191.
4. Breast and cervical cancer screening among underserved women. Baseline survey results from six states. The national cancer institute cancer screening consortium for underserved women. *ARCH FAM MED*; 1995, 4: 617-24.
5. Report on cancer screening rate. GOYANG: National Cancer Center, 2006.
6. Christensen B.L., Kockro E.O. Care of patient with reproductive disorders. In: Christensen B.L., Kockro, E.O. *Adult Health Nursing*. Elsevier: Mosby. 2003; 529-31.
7. Harirchi I., Ebrahimi M., Zamani N., Jarvandi S., Montazeri A. Breast cancer in Iran: a review of 903 case records. *Public Health*, 2000; 14: 143-5.(Persian)
8. Nokiani FA, Akbari H, Madani H, Izadi B. Prevalence of breast cancer in breast sample reports in Iran, 2001-2004. *Breast J* 2007; 13(5):536.
9. Phipps W.J., Monahn M.D., Sand J.K. Problems of breast. In: Phipps W.J., Monahn M.D., Sand J.K. *Medical surgical nursing: health and illness perspectives*. Philadelphia: Mosby. 2003; P: 1787-95.
10. Dean T.N., Armando E.G. Breast cancer. In: Jonathan, S. Berek, M.D. *Novak's Gynecology*. Philadelphia: Wolters Kluwer Company. 2003; P: 546-7.
11. Dirksen S.R., Lewis S.M. Breast Disorders. In: Lewis, S.M., Heitkemper, M.M., Dirksen, S.R. *Medical surgical nursing: assessment and management of clinical problems*. Philadelphia: Mosby. 2000; P: 1472.
12. Mandle C.L. Health promotion and the individual. In: Mandle, E. *Health Promotion*. Philadelphia: Mosby. 5th Ed. 2002; 137-8.
13. Haji-Mahmoodi M., Motaari A., Jarvand S., Ebrahimi M., Haghighat Sh., Harirchi I. Breast self examination: knowledge, attitude and practice among female health care workers in Tehran, Iran. *Breast J.* 2002; 8(4): 222-5. (Persian)
14. Khani H, Moslemizadeh N, Montazeri A, Godazandeh GH, Ghorbani A, Knowledge, attitude and performance of health staff towards breast cancer prevention programs in the southern Caspian Sea, *Iranian Journal of Breast Diseases*, 2009, 1(2):28-37.
15. Akhigbe A., Omuemu V., Knowledge, Attitudes and practice of breast cancer screening among female health workers in a Nigerian urban city. *BMC Cancer*, 2009, 9:203.P:1-9.
16. Alkhasawneh I. Knowledge and practice of breast cancer screening among Jordanian nurses. *Oncology Nursing Forum*, 2007, 34(6), P: 1211-1217.
17. Mojahed Sh., Dehghanie Firoozabadi R., Dafei M. Knowledge and practice of nursing and midwifery personnel's Yazd hospitals in relation to breast self exam, *Sciences Yazd Journal Of Shaeed Sdoughi University Of Medical*, 2001, 9(1): 82-88. (Persian)

18. Ghaem H., Jafari P., Moslehi Sh. A comparison of the knowledge of breast self-examination in female students of Shiraz university of medical sciences and of Shiraz university of sciences, JIMS, 2004, 15(57), 145-153. (Persian)

19. Godazنده Gh., Khani H., Khalilian Ar., Atarod Z., Firoozjani Ma., Partovi A., et al. Knowledge and practice about breast cancer of women over 15 years in Sari city , Journal Of Mazandaran University Of Medical Sciences, 2006; 16 (52): 64-74. (Persian)

20. Danesh A., Amiri M., Zamani Ar., Tazhibi M., Ganji F. Knowledge, attitude and practice about breast self exam of women working in education in Sharekord, 1999. Shahrekord University of Medical Science Journal, 2002; 4(2); 42-47. (Persian)

21. Banaeian Sh., Kazemian A., Kheiri S. Knowledge, attitude and practice about breast cancer screening methods of women referred to health centers Boroujen and affecting factors in 2005, Shahrekord University Of Medical Science Journal; 2005, 7(4): 28-34. (Persian)

22. Akpo E., Akpo M., Akhator A. Breast cancer knowledge and screening practices among Nigerian medical students. Internet journal of health, 2010, 11(2):1-11.

23. Khalegnejad Tabari, A., Khalegnejad Tabari, N. The assessment of knowledge, attitude, and behavior towards breast cancer screening methods among female teachers in Tehran, Iranian Journal of Surgery; 2009, 16(1): 1-9. (Persian)

24. Ghodazandeh Gh.A, Khani H, Khalilian A.R ,Atarod Z, Montazeri A, Firozjaee M.A ,Ebrahimi M, Ehteshamie S, Tayebifard H ,Pratovi A, Kalantary.Rezaie K. Knowledge and practice related to breast cancer prevention in Iranian female

population, multi-center study in 2004. Res J Bio Scien 2008; 3(3): 282-9.

